

Dov Lynch: Why Georgia matters?

*Parijs: Institute for Security Studies (ISS), februari 2006 (Chaillot Paper, nr 86), 92 blz.; 10,- euro
ISBN 92-9198-085-4*

Dov Lynch, Eurasië-deskundige en *research fellow* aan het EU Institute for Security Studies in Parijs, gaat in op de vraag wat Georgië voor Europa betekent. Hij stelt allereerst vast dat het Georgië van vóór de Rozen Revolutie van november 2003 niet te vergelijken is met het Georgië van daarna. Vóór deze roemruchte maand was Georgië niet veel meer dan een voormalige sovjetstaat, getekend door chaos, corruptie en conflict – een ‘failed state’ zogezegd. Sinds het aantreden van de westers (en vooral op de Verenigde Staten) georiënteerde president Mikheil Saakashvili lijkt het tij echter gekeerd. Saakashvili, in de Verenigde Staten opgeleid, probeert zijn land weer op orde te krijgen, nationale eenheid te creëren en een democratische rechtsstaat op te bouwen. Daarbij schuwt hij de publiciteit niet en omringt hij zich graag met Westerse leiders. Toch, zo waarschuwt Lynch ons, blijft ook het Georgië van Saakashvili met problemen kampen. Zo vergt de opbouw van democratische instituties tijd, blijft de corruptie wijdverbreid en veroorzaken de afscheidingsbewegingen in de afvallige provincies Abchazië en Zuid-Ossetië – door Lynch *de facto states* genoemd – veel onrust en conflict. Volgens Lynch zal Georgië geleidelijk zijn plaats in de Europese familie weer innemen, niet in de laatste plaats omdat het dichtbij de toekomstige EU-lidstaten Bulgarije en Roemenië ligt. Lynch stelt daarom dat Georgië zeker van belang is voor Europa en de Europese veiligheid. De auteur is wel zo realistisch te beseffen dat het niet de prioriteit voor Europa is. Vraagstukken zoals de interne verdeeldheid

van de Unie en het onderhouden van goede betrekkingen met Rusland en de Verenigde Staten wegen zwaarder. Dit neemt niet weg dat Europa moet nadenken over welke houding het wil aannemen tegenover Georgië en hoe het de relatie kan vormgeven. Lynch onderstreept dat de EU zich verre moet houden van het uitbreidingsparadigma en de voorkeur moet geven aan twee duidelijke doelstellingen. Allereerst moet de EU de Georgische staat helpen versterken; en daarnaast heeft de Unie een belangrijke taak bij bemiddeling in de conflicten met Abchazië en Zuid-Ossetië. Zo kan volgens Lynch Europa relatief eenvoudig bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van Georgië. (M.K.)

Sedat Laçiner, Mehmet Özcan & Ihsan Bal: European Union With Turkey. The Possible Impact of Turkey's Membership on the European Union.

*Ankara: International Strategic Research Organization (www.isro.org.uk info@usak.org.uk), 2005; 280 blz.
ISBN 975-982-80-0-6*

In deze studie stellen drie Turkse wetenschapslieden, verbonden aan Britse en Turkse wetenschappelijke instellingen, in het licht waarom Turkije lid moet worden van de Europese Unie en hoezeer de EU het gevaar loopt te vervallen in een Europa met middeleeuwse trekken als zij zich voor Turkije afschermt. Zij zijn van mening dat de vragen ‘wat is Europa’ en ‘wie is Europeaan’ in het verleden steeds op uiteenlopende wijzen zijn beantwoord. Zij waren meer ‘een zoeken naar, dan een zekerheid’. Ook een beroep op christelijke dan wel Grieks-Romeinse wortels riep vragen op. Beide beschavingen zijn immers juist van mediterrane oorsprong. In feite is Europa aan een diversiteit van invloeden onderhevig geweest, inclusief

die op industrieel en technologisch gebied, om nog maar niet te spreken van de invloed van de onderlinge gruwelijke oorlogen die zijn gevoerd. Thans doet het idee van ‘het eind van de geschiedenis’ weer opgeld: Europa zou dan qua beschaving ‘close to perfection’ zijn en ‘Turkey is not a part of this civilization’. Tegen deze achtergrond tonen de auteurs aan wat Turkije – dat steeds in zijn geschiedenis op een of andere wijze betrokken is geweest bij ‘Europa’ – in het huidige tijdperk van onzekerheid, terrorisme en nieuwe uitdagingen de EU te bieden heeft; hoe het als lidstaat van de EU kan bijdragen aan stabiliteit en oplossingen van de problemen in Europa en elders in de wereld. Zo wordt nader ingegaan op de mogelijke positieve invloed van Turkije op de buitenlandse politiek en op de interne veiligheid van de EU, alsmede op de mogelijkheden van een as Turkije-EU ter bestrijding van de terreur en het terrorisme in de wereld. Tal van zaken worden daarbij aan de orde gesteld, zoals identiteit, de islam, illegale immigratie, separatistische bewegingen, de Armeense kwestie, het asielrecht, enz. De bladzijden 167-271 bieden vier bijlagen met (gedeelten van) officiële EU-documenten die betrekking hebben op ‘Turkey’s progress towards accession’, punten die bij een Turks lidmaatschap aan de orde komen en zijn gekomen, alsook de conclusies die tot nu toe door de Raad van Ministers (in december 2004) zijn getrokken. (F.v.d.B.)

Deze rubriek staat onder redactie van dr Fenna van den Burg. Bijdragen aan deze aflevering werden verzorgd door Manon Korthals (M.K.), afgestudeerd in politicologie en Europese studies aan de Universiteit van Amsterdam en recent als stagiaire verbonden aan het Clingendael International Energy Programme (CIEP); Andrej Tibold (A.T.), student Oost-Europastudies en Slavische talen aan de Universiteit van Amsterdam; Elif Cetin (studeerde internationale betrekkingen en politieke wetenschappen in Ankara en Leiden) (E.C.); en Fenna van den Burg (F.v.d.B.).

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website: www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

Ian O. Lesser: Security and Strategy in the Eastern Mediterranean.

Athene: Hellenic Foundation for European and Foreign Policy (ELIAMEP), 2005; 42 blz. ISBN 960 8356 07 5

Deze verhandeling benadrukt de geopolitieke dynamiek van het oostelijk Middellandse-Zeegebied en de gevolgen van deze dynamische mechanismen voor de Europese en Amerikaanse benaderingen van de regio. Allerlei bronnen van onveiligheid en instabiliteit in dit gebied zijn al een aantal jaren hetzelfde gebleven. Het gaat dan om terrorisme en politiek geweld, de verspreiding van grootschalige-vernietigingswapens, georganiseerde misdaad, onbeheerste migratie, ecologische en gezondheidsrisico's, energievraagstukken, identiteitsproblemen, enz. Wat betreft het vermogen van staten en niet-staatelijke actoren om deze oorzaken van instabiliteit in positieve of negatieve zin te beïnvloeden, zijn de Europese en Amerikaanse strategieën om met die factoren om te gaan, recent dramatisch veranderd. De auteur behandelt concrete ontwikkelingen van Irak tot Egypte, met inbegrip van de Turks-Griekse betrekkingen. Hij wijst er in het bijzonder op dat de verhoudingen in het oostelijk Middellandse-Zeegebied als het ware 'geglocaliseerd' zijn, nu landen als China, Rusland, Noord-Korea, Pakistan en India het gebied beïnvloeden via energiestromen en informatiekanalen, investeringen en wapens- en technologieleveranties. Daarbij geeft de auteur bijzondere aandacht aan de rol van Turkije als veiligheidspartner die zich verder ontwikkelt in de schaduw van de onderhandelingen over toetreding van het land tot de Europese Unie. Helaas ontkomt de auteur in zijn analyse niet aan zekere onevenwichtigheden als het gaat om de beoordeling van de achtergrond van het Turkse beleid. (E.C.)

Nicholas Moussis: Access to the European Union. Law, economics, policies. 15th revised edition.

Rixensart (Brussel): European Study Service, 2006; xi + 561 blz.; £ 38,= ISBN 2-930119-41-1

Nicholas Moussis: The European Union with or without a Constitution. A response to citizens' questions.
Rixensart: European Study Service, 2006; 153 blz.; ISBN 2-930119-39-X

Access to the European Union is de 15de herziene druk van een begin jaren negentig verschenen handboek. Het integratieproces vanaf 1945, de aard, instellingen en functies van de Europese Unie worden erin doorgelicht. In deel I worden het theoretisch kader, de verdragen die in de loop der tijd werden gesloten, het Europese recht, de financiën, structuur en functies van de EG behandeld. In deel II komen de diverse stadia die het integratieproces doorliep (douane-unie, gemeenschappelijke markt, economische en monetaire unie, de ontwikkeling in de richting van een politieke unie) aan bod. Deel III is gewijd aan het beleid gericht op de Europese burger (participatie, informatie, consumentenbeleid). In deel IV wordt het horizontale beleid in kaart gebracht (regionale ontwikkeling, sociaal beleid, belastingpolitiek, concurrentie- en milieubeleid). In deel V gebeurt dit eveneens per sector: industrie- en ondernemingsbeleid, energiebeleid, transportbeleid, agrarisch en visserijbeleid passeren de revue. Het externe beleid (handelspolitiek, ontwikkelings-samenwerking, externe betrekkingen) wordt in deel VI behandeld. Er is een uitgebreid register.

In de tweede publikatie behandelt dezelfde auteur kort en overzichtelijk het Europese integratieproces en gaat hij nader in op de verwerping van de Europese Grondwet door Frankrijk en

Nederland. Hij wijt dit in hoofdzaak aan het onbegrip van grote delen van de bevolking inzake doeleinden en successen van de EU. Wat weer het gevolg is van de gebrekkige informatie die men heeft gekregen. De burger beseft daardoor onvoldoende dat de duurzame vrede in Europa, het grotere respect voor mensenrechten en de enorme economische en sociale ontwikkeling in belangrijke mate de vruchten zijn van de Europese integratie. Moussis pleit voor instelling van een *constituent assembly*, samengesteld uit Europarlementariërs gekozen door de volkeren van de Unie. Voorafgaand hieraan dient in alle landen van de EU een debat te worden gehouden, geïnitieerd door de politieke partijen, waarin de standpunten kunnen worden bepaald. Voor de uiteindelijke ratificatie van een nieuwe grondwet is (bijvoorbeeld) viervijfde van het aantal lidstaten nodig 'representing four fifths of the population of the Union'. (F.v.d.B.)

Karel Onwijn: Rusland.

*Amsterdam/Den Haag/Brussel:
KIT Publishers/Oxfam Novib, 2006;
128 blz.; 14,50 euro
ISBN 90-6832-427-6*

Met dit deel *Rusland*, uitgegeven in de *Landenreeks*, die onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van het Koninklijk Instituut voor de Tropen en de medefinancieringsorganisatie Oxfam/Novib verschijnt, heeft de journalist Karel Onwijn geprobeerd een beknopt en overzichtelijk beeld te schetsen. In acht hoofdstukken behandelt hij o.a. de sociaal-economische, politieke, culturele en historische aspecten van Rusland. Ruslands geografische diversiteit, het rijke historische verleden en de culturele rijkdom maken dit tot een lastige opgave. Desondanks is Onwijn erin geslaagd de belangrijkste onderwerpen te behandelen. Aan de hand van onder meer duidelijke kaarten illustreert hij de onmetelijke omvang en diversiteit van het Russische landschap en de natuur. Ook al wekt het boekje in eerste instantie de schijn van een reisgids voor de doorsnee toerist, het is dat zeker niet. Onwijn stelt dat het enorme toeristische potentieel van Rusland na de val van de Sovjetunie nog steeds niet is benut. De ontoegankelijkheid van Rusland voor de Westerse toerist is grotendeels te wijten aan de taalbarrière. Door zijn jarenlange werkervaring in Rusland heeft Onwijn het land en de mensen van dichtbij kunnen volgen. Rusland is vooral een land van contrasten: de koude gebieden in het Noorden en de warme streken aan de Zwarte Zee, een land waar natuurschoon plaatsmaakt voor natuurrampen en waar Europa en Azië elkaar ontmoeten. In het afgelopen decennium is er op sociaal vlak een nieuw contrast bijgekomen. Er is een grote kloof ontstaan tussen arm en rijk. De rijkdom heeft zich grotendeels

in Moskou geconcentreerd (Moskou mag zich sinds kort de duurste stad ter wereld noemen). Anderzijds speelt zich op het platteland een sociale ramp af. Dorpen lopen leeg en achterblijvers leven in misère. Natuurlijk mag het in dit boekje niet ontbreken aan de Russische ziel. Deze ziel, die in de literatuur uitgebreid behandeld is en waarvan sommigen het ontstaan hebben ontkend, is vaak gebruikt om het voor westerlingen vaak onbegrijpelijke gedrag van de Rus te verklaren. Onwijn beschrijft hoe het dagelijks leven van het intelligente Russische volk wordt overheerst door het irrationele. 'De Rus denkt één, zegt twee en doet drie.' Daarom zal het antwoord op de titel van de inleiding 'Rusland, waar snel jij heen?' voorlopig nog wel een raadsel blijven. (A.T.)